

Veiligheidsprotocol

Toerclub Flevoland

1. Inleiding

Fietsen op de openbare weg is een kunst op zich. Dat wil dus zeggen dat fietsers kwetsbaar zijn. Voor al onze fietsgroepen geldt dat een ongeval tot de mogelijkheden behoort. De recreatieve fietsers (“op stadsfietsen”) zijn hierbij minder kwetsbaar omdat onder andere de snelheid veel lager ligt. Echter, ouderen op een fiets zijn in het verkeer over het algemeen kwetsbaarder dan jongeren.

Tc Flevoland krijgt steeds meer te maken met veiligheid van fietsers, ook bij haar evenementen (onder andere aansprakelijkheid). Daarom stelt Tc Flevoland dit veiligheidsprotocol op. Doel van dit plan is om de individuele fietser bewust te maken van veiligheid voor zich zelf en anderen. Dit protocol gaat niet is om de grote evenementen van Tc Flevoland, de Omloop Flevoland en de Avond Fiets Vierdaagse. De veiligheid van deze evenementen wordt apart geregeld in de draaiboeken van deze evenementen.

2. Leeswijzer

Dit veiligheidsprotocol gaat in hoofdstuk 3 in op het gedrageregels bij toerfietsen in een groep. In hoofdstuk 4 worden de taken beschreven van de wegkapitein en recreatief begeleider. Ook wordt ingegaan op het handelen bij calamiteiten. Ten slotte wordt in hoofdstuk 5 ingegaan op het dragen van een fietshelm als meest effectieve manier om de veiligheid te vergroten.

3. Gedrag bij het toerfietsen

3.1 Gedragscode Toerfietsen op de weg

Gedragscode

- 🚲 **Houd je aan de verkeersregels**
- 🚲 **Houd zichtbaar rekening met anderen in het verkeer**
- 🚲 **Gebruik een fietsbel**
- 🚲 **Geef tijdig aan welke richting je gaat volgen**
- 🚲 **Blijf beleefd tegen andere weggebruikers**
- 🚲 **Rijd altijd op het aangegeven fietspad**
- 🚲 **Passeer een fietser of wandelaar op gepaste snelheid**
- 🚲 **Volg aanwijzingen op van politie en/of verkeersregelaars**
- 🚲 **Gooi afval in een afvalbak**

3.2 Gedragsregels bij toerfietsen in een groep

Fietsen op de openbare weg is al een kunst op zich. Het rijden in een groep vereist nog meer van de fietser. Het is algemeen bekend dat de meeste ongevallen gebeuren in een groep. Reden genoeg om een verzameling regels op te stellen voor de veiligheid in onze clubritten.

Natuurlijk is het gezellig om met de fietser naast je te kletsen over het fietsen in al zijn vormen. Een sociaal gebeuren dat het toerfietsen een extra dimensie geeft. Belangrijk is dat je geconcentreerd en alert blijft fietsen in een groep. Goed opletten voorkomt plotseling remmen of van de lijn afwijken. Veel ongevallen in een toerpeloton gebeuren vaak door onverwachte omstandigheden. Veel plotselinge uitwijkmanoeuvres en remacties zijn vaak reden voor valpartijen. Ook zijn niet alle fietsers op de hoogte van algemene regels die het veilig fietsen in een groep bevorderen.

Je kunt allerlei regels bedenken maar de verantwoording ligt natuurlijk bij de fietser. De fietser moet ook weten wat voor snelheid hij/zij aankan en zich afvragen of die snelheid past bij de groep waarin hij/zij fietst.

Hieronder vindt u een aantal tips voor veilig toerfietsen in een groep

We houden rekening met elkaar dus:

- 🚲 Er wordt als groep gereden. Samen uit, samen thuis
- 🚲 De tochten zijn geen wedstrijden
- 🚲 We houden ons aan de verkeersregels
- 🚲 Groepen bij voorkeur niet groter dan 15 (MTB/ATB) of 20 (Toerfiets) personen
- 🚲 Nieuwe deelnemers aan de groep worden opgevangen en begeleid
- 🚲 Bij pech wordt er gewacht en geholpen bij de reparatie
- 🚲 Rijd nooit blindelings achter iedereen aan
- 🚲 Bij een klim wachten we bovenaan tot de laatste boven is

Regels in de groep:

- 🚲 In groepsverband niet met losse handen rijden
- 🚲 In groepsverband niet rijdend achterom kijkend een gesprek voeren
- 🚲 Nooit abrupt van richting veranderen of remmen maar langzaam uitrijden
- 🚲 Bij twijfel over de richting rustig rechtdoor fietsen (indien mogelijk)
- 🚲 Als men in de berm rijdt niet de weg/het fietspad weer oprijden maar rustig uitrijden en remmen
- 🚲 Niet mobiel bellen
- 🚲 In de bebouwde kom wordt het tempo aangepast
- 🚲 Als iemand het tempo niet aan kan wordt er gewacht en het tempo aangepast
- 🚲 Als iemand meerdere weken het tempo niet aan kan, wordt betreffende hierop aangesproken
- 🚲 Iemand die duidelijk moeite heeft met het tempo, mag op de tweede rij fietsen
- 🚲 De wegkapitein of begeleider bepaalt het tempo
- 🚲 De wegkapitein of begeleider bepaalt de richting

Gedragscode voor MTB/ATB groepen:

- 🚲 Fiets alleen daar waar het is toegestaan
- 🚲 Respecteer de natuur: plant en dier
- 🚲 Fiets in kleine groepjes
- 🚲 Waarschuw andere recreanten tijdig en vriendelijk
- 🚲 Benader andere recreanten endrukke locaties stapvoets
- 🚲 Voorkom onnodig remmen: spaar de ondergrond
- 🚲 Maak geen onnodig lawaai
- 🚲 Laat geen afval achter

Tekens in de groep:

- ♻ Als er gestopt moet worden geven de voorrijders een stopteken met de arm recht omhoog en roepen STOP en de groep doet en geeft de roep door naar achter.
- ♻ Als de weg vrij is, geven de voorrijders een teken met de arm omhoog naar voren wuivend en roepen 'VRIJ', iedereen kan weer gaan fietsen en de groep geeft de roep door naar achter.
- ♻ Bij rechtsaf: voorrijder met arm rechts en roept 'RECHTS' de groep geeft de roep door naar achter.
- ♻ Bij linksaf: voorrijder geeft dit aan met arm naar links en roept 'LINKS' de groep geeft de roep door naar achter.
- ♻ Bij rechtdoor: voorrijder roept 'RECHTDOOR' de groep geeft de roep door naar achter
- ♻ Bij obstakel rechts van de weg of inhalen mede weggebruiker: de voorrijders roepen duidelijk 'VOOR' en groep geeft de roep door naar achter.
- ♻ Bij obstakel links van de weg of tegenligger: voorrijders roepen duidelijk 'TEGEN' en de groep geeft dit door naar achter
- ♻ Obstakels in of op het wegdek roep dan luid de naam "TAK, PAAL, GAT" enz en wijs met arm naar beneden het obstakel aan.
- ♻ Ingehaald worden roep dan luid "ACHTER" (fietser, auto enz) de groep geeft de roep door naar voren.
- ♻ Zijn er technische problemen roep dan luid "LEK"

Tips voor de groep:

- ♻ Geef al deze boodschappen door van voor naar achter of achter naar voor anders heeft het geen effect
- ♻ De voorste fietsers 'waarschuwen' andere weggebruikers tijdig en vriendelijk
- ♻ Zorg voor een toercoördinator of een wegkapitein
- ♻ Blijf alert en geconcentreerd
- ♻ Iedereen wordt geacht deel te nemen op een goed onderhouden fiets
- ♻ Iedereen wordt geacht persoonlijk gegevens (identificatie) bij zich heeft
- ♻ Drink en eet op tijd maar wel op een rustig moment
- ♻ Bij pech (bv lek) rijdt iedereen naar een veilige plek. Ga indien mogelijk van de weg of fietspad af.

4 Taken wegkapitein en recreatief begeleider bij wegtochten

Na het maken van een aantal afspraken over het fietsgedrag is het belangrijk om een wegkapitein en/of begeleider aan te stellen. Deze heeft de leiding over de groep. De wegkapitein is bedoeld voor groepen toerfietsers met een racefiets en de recreatieve begeleider voor recreatieve fietsers met de stadsfiets.

Deze kapitein/begeleider stuurt de groep aan en bepaalt de tempo, richting en houdt de afspraken (regels) in de gaten en ziet erop toe dat alle fietsers in de groep zich aan de regels houden. De begeleider draagt dan ook de verantwoordelijkheid voor veiligheid tijdens de tocht.

De taken van een wegkapitein zijn:

- 🚲 Hij moet de route van tevoren goed voorbereiden c.q. doorlezen.
- 🚲 Hij moet nieuwe deelnemers opvangen en vooraf kort uitleggen wat de regels zijn
- 🚲 Er op toezien dat de groep zich houdt aan de gemaakte afspraken m.b.t. de afgesproken snelheid en helmplicht.
- 🚲 De groep of leden in de groep aanspreken indien er sprake is van onverantwoord rijgedrag, of wanneer er wordt afgeweken van de verkeersregels en derden niet correct worden benaderd.
- 🚲 Indien deelnemers fysiek in de problemen komen deze voor in de groep laten fietsen en zonodig de snelheid aanpassen.
- 🚲 Bij pech of ongevallen ter plaatse als coördinator optreden (zie par. 4.1). Hij heeft hiervoor een ehbo tasje mee.
- 🚲 Melding maken bij het bestuur van deelnemers, die bij voortdurende zich niet aan de regels houden en weigeren de aanwijzingen van de wegkapitein op te volgen.
- 🚲 Melding maken (achteraf) bij het bestuur in geval van een ongeval. Melden bij de voorzitter en bij geen gehoor de penningmeester.

De taken van een toerfiets recreatief begeleider zijn:

- 🚲 Hij moet de route van tevoren goed voorbereiden c.q. doorlezen.
- 🚲 Hij moet nieuwe deelnemers opvangen en vooraf kort uitleggen wat de regels zijn
- 🚲 Er op toezien dat de groep zich houdt aan de gemaakte afspraken m.b.t. de afgesproken snelheid.
- 🚲 De groep of leden in de groep aanspreken indien er sprake is van onverantwoord rijgedrag, of wanneer er wordt afgeweken van de verkeersregels en derden niet correct worden benaderd.
- 🚲 Indien deelnemers fysiek in de problemen komen deze voor in de groep laten fietsen en zonodig de snelheid aanpassen.
- 🚲 Bij pech of ongevallen ter plaatse als coördinator optreden. Hij heeft hiervoor een ehbo tasje mee.
- 🚲 Melding maken (achteraf) bij het bestuur in geval van een ongeval. Melden bij de voorzitter en bij geen gehoor de penningmeester.

4.1 Hoe te handelen bij een calamiteit door wegkapitein/recreatief begeleider

1. Niet levensbedreigende situaties
Zorg eerst voor je eigen veiligheid en die van de groep. Schat in of EHBO voldoende is of dat de hulpdiensten moeten worden gewaarschuwd. In dat geval belt de wegkapitein het telefoonnummer van de alarmcentrale. Speciaal voor in het veld (bij MTB/ATB tochten) zorgt de wegkapitein ervoor dat de hulpdienst zo dicht mogelijk bij de plaats van het ongeval kan komen door bijvoorbeeld een keten van mensen van de dichtstbijzijnde weg naar de plek van het ongeval te maken. De wegkapitein dient dus precies te weten waar hij zich in het terrein bevindt en wat en waar de dichtstbijzijnde weg is. Bel na de rit het bestuur (zie taken wegkapitein).
2. Levensbedreigende situaties
Zorg eerst voor je eigen veiligheid en bel dan het algemene alarmnummer 112. Geef aan waar het slachtoffer zich bevindt en wat de verwondingen zijn. Speciaal voor in het veld (bij MTB/ATB tochten) zorgt de wegkapitein ervoor dat de hulpdienst zo dicht mogelijk bij de plaats van het ongeval kan komen door bijvoorbeeld een keten van mensen van de dichtstbijzijnde weg naar de plek van het ongeval te maken. De wegkapitein dient dus precies te weten waar hij zich in het terrein bevindt en wat en waar de dichtstbijzijnde weg is. Bel na de rit het bestuur (zie taken wegkapitein)

5. Helm verplicht?

Het dragen van een helm is niet verplicht volgens de Verkeer en Regelwetgeving.

Een van de meest eenvoudige en meest effectieve manieren om de veiligheid van de fietser te vergroten als vereniging is het stimuleren van het dragen van een helm. Daarom adviseren wij **nadrukkelijk** om een helm te dragen tijdens alle clubtochten. Dit geldt het meest voor de toerfietzers en mountainbikers. Bij jeugd ATB wordt het dragen van een helm overigens wel verplicht.

Verder adviseren wij het dragen van een helm tijdens evenementen aan de deelnemers (bijvoorbeeld Omloop Flevoland). Het verhuren van een helm tijdens het evenement behoort tot de mogelijkheden.

De helmeisen zijn:

- Geen scheuren en deuken
- Niet ouder dan 5 jaar, het plastic verhard en kan de energie niet meer opvangen
- CE gekeurd, zie sticker binnenkant helm